

Om innveksling, spesial- og fordypningsemner, og forholdet til valgemner på tredje studieår

Høringsinnspill til innstilling fra arbeidsgruppen for 5. studieår på revidert studieordning femte studieår (og valgemner på tredje studieår).

Inngitt av seniorkonsulent Mari Anne Franklin, rådgiver Ingrid Tøsdal, rådgiver Anne Grethe Nielsen, rådgiver Karitha Reisæter, førstekonsulent Eline Maria Osdal, rådgiver Nathalie Gaulier, førstekonsulent Yvonne Porsche, seniorrådgiver Kjersti Bakke Sørensen, rådgiver Ingvild J. Strand, rådgiver Eli Tjerandsen, seniorkonsulent Anne Torekoven

Innledningsvis vil vi si at vi er svært positive til ønsket om å heve nivået på denne delen av 5. studieår gjennom de tiltak som er foreslått. Vi er også klar over at flere av spørsmålene som blir stilt i dette høringsinnspillet vil bli besvart i delinnstilling nummer to, men vi ønsker likevel å peke på disse i dette svaret for å sikre at arbeidsgruppen er oppmerksomme på og tar med seg de ulike problemstillingene i det videre arbeidet med emnene på 5. studieår. Kommentarene vil lenger nede følge inndelingen i innstillingen, men vil først ta for seg et par temaer med bredere relevans.

INNVEKSLING

Det må være et mål i seg selv å opprettholde et godt tilbud til de innreisende studentene. Arbeidsgruppen peker selv på viktigheten av dette, men det fremstår som uklart om sluttresultatet faktisk vil være et tilstrekkelig tilbud for denne gruppen. Valgemner kun i vårsemesteret på 3. studieår vil gjøre det nødvendig å ha en bachelorvariant av flere av (evt. alle) de engelske spesialemnene i høstsemesteret på 5. studieår. Antallet må være tilnærmet like bredt som det vi har i dag for at vi fortsatt skal ha en attraktiv og stor nok portefølje til innreisende studenter. De fleste innreisende studenter har sitt utvekslingsvindu i høstsemesteret, flesteparten vil derfor også i fremtiden komme da og de fleste er bachelorstudenter. Kan det derfor være aktuelt å vurdere å ha egne engelske valgemner på høstsemesteret for å sikre et godt nok tilbud til internasjonale studenter?

En avgjørende del av spørsmål her er hvor mange norske studenter som kommer til å ta et engelsk spesialeme på 5. året (og dermed hvor mange emner det er behov for) dersom dette kun er obligatorisk på 3. året og dersom det i tillegg blir anledning til å velge norske emner. Det nevnes under punktet for budsjett (12.4) at "(...) de fleste emnene skal være engelskspråklige (...)", men dette er ikke utdypet noe annet sted i innstillingen. Det er derfor uklart hva som tenkes i forhold til fordeling norske/engelske emner og det totale antallet emner på de ulike semestrene. Det vil uansett være viktig å ha nok engelske "dobbeltnivåemner" for å sikre internasjonalisering hjemme, men også siden dette vil være eneste mulighet for internasjonale bachelorstudenter (dvs. flertallet) på høsten til å ha felles undervisning med norske studenter, siden de ikke vil ha mulighet til å ta emner med våre 3.-årsstudenter.

Det nevnes også under pkt. 4.4. Målgruppe at det kan være "ønskelig å innrette en del emner på 5. studieår slik at deler av undervisningen kan følges av innreisende studenter som ikke har bachelorgrad eller lignende". Dette vil lett kunne la seg gjøre på vårsemesteret ved å ha engelske

valgmenner med et tilleggsnivå, men krever mer enn det som hittil er forespeilet på høstsemesteret. Det er altså høstsemesteret som fremstår som mest uklart med tanke på de innreisende studentene. **Spørsmålet om hvordan dette skal balanseres for å sikre at det er nok emner på begge nivåer i alle semestrene både på norsk og engelsk vil bli tatt opp igjen i kommentarene lenger under.**

OBLIGATORISK ENGELSK EMNE

På side 29 går det frem at alle studenter som ikke reiser på utveksling skal velge ett av fire såkalte "semiobligatoriske emner" i tillegg til å ta et engelskspråklig valgmenne. Dermed videreføres kravet om engelskspråklig emne som del av graden. I denne forbindelse bør det tas stilling til om kravet skal knyttes utelukkende til valgmennene på 3. studieår, eller om det også skal knyttes et slikt krav til spesialemnene på 5. studieår. Vi støtter arbeidsgruppen i at det bør være krav om engelsk emne på 3. året. Et annet alternativ kunne vært at kravet ikke var knyttet til et spesifikt studieår, men bare "i løpet av graden". Dette siste alternativet vil vi fraråde av følgende årsaker:

1. Hvis studentene ikke velger å reise ut på 3. året, kanskje fordi de er engstelige for engelsk, så får de en erfaring med engelskspråklig juss gjennom et engelsk valgmenne og internasjonal samhandling på 3. året. Da kan de motiveres til å våge å ta steget ut i verden på 5. året i stedet.
2. Hvis studentene ikke reiser ut og ikke velger engelsk emne på 3. året, MÅ de ta et engelsk emne på 5. året, eller reise ut. Studenter som senere ønsker å skrive stor masteroppgave på 5. året får da et problem dersom de ikke har tatt engelsk emne på 3. året.

I fortsettelsen når det finnes engelske emner både på 3. og 5. året er det heller ingen grunn til at stor masteroppgave eller bestemte emnepakker skal gi unntak fra kravet om engelsk emne som del av grad. På ny studieordning med engelske emner både på 3. og 5. året bør unntak fra krav om engelsk emne som del av graden i hovedsak kunne fjernes. Dersom det stilles krav om engelsk emne *både* på 3. året *og* på 5. året, vil stor masteroppgave måtte gi unntak fra kravet på 5. året.

Hensynet til innreisende, men selvsagt også av hensyn til våre egne som får mulighet til «internasjonalisering hjemme», taler for at det kunne være klokt med engelskkrav både på 3. og 5. året. Det vil sikre at det er norske studenter på de engelske emnene, spesielt mtp høstsemesteret hvor det ikke finnes valgmenner på 3. året. . Arbeidsgruppen sier også følgende: "Fakultetet har et sterkt ønske om å tiltrekke seg internasjonale studenter, og det er klart å foretrekke at disse studentene kan ta samme emne som de norske studentene". Om dette er å foretrekke bør det tilrettelegges for det ved å ha obligatorisk engelsk emne på begge studieårene der norske studenter har valgfrihet. Det burde også vurderes om det skal være mulig for norske studenter å velge to engelske valgmenner på vårsemesteret i 3. studieår, i stedet for et av de "semiobligatoriske". Dette for å skape en større effekt for målet om «internasjonalisering hjemme».

KOMMENTARER TIL KONKRETE PUNKTER I INNSTILLINGEN

4.2 Forholdet mellom spesialisering og fordypning

Arbeidsgruppen kommenterer (s. 11) at "Dersom studentene fritt kan sette sammen en portefølje av flere mindre spesialemner, blir det også vanskelig å lage et undervisningsopplegg på 5. studieår hvor de ulike emnene bygger på hverandre, og slik bidrar til faglig progresjon også internt på dette studieåret." Vi kan ikke se at det er nevnt noe annet sted hva som er tenkt med at emnene skal "bygge på hverandre" for å oppnå faglig progresjon i dette tilfellet?

4.4. Målgruppene for emnene som tilbys på studieår

Punkt vi. på listen er ikke helt fullstendig og bør utdypes. Her bør man inkludere eksterne studenter som ikke har juss i fagkretsen og som heller ikke er tilknyttet andre fakulteter gjennom opptak til bachelor- eller masterprogram. Våre eksterne søkere (JUSVALG) har veldig varierende bakgrunn (også fra utlandet), men oppfylder kravet om 180 sp som gjelder for opptak til majoriteten av spesialemnene i dag. Det bør gjøres en endring i opptakskrav for eksterne søkere til spesialemnene på masternivå, slik at det i fremtiden kreves 180 sp juss og ikke kun tre år høyere utdanning. Man bør også ta stilling til hvilke opptakskrav som skal gjelde for eksterne søkere til valgemner på 3. året, og hvorvidt eksterne søkere kan få opptak til fordypningsemner i tillegg til spesialemnene og/eller valgemner.

I praksis har våre spesialemnene i stor grad fungert som EVU-emner, noe vi også har sett på som en del av samfunnsoppdraget vårt. Om man ønsker en større satsning på EVU i fremtiden, som nevnt i pkt. 9.1, bør man ha et tydeligere skille mellom

- valg- og spesialemnene hvor målgruppen er studenter på egne programmer og jusstudenter fra UiO og UiT som ønsker å ta et emne som bare tilbys ved UiB
- etter- og videreutdanningsemner hvor målgruppen er eksterne søkere (være dette kun ferdige jurister eller også søkere fra andre konkrete yrkesgrupper).

Arbeidsgruppen påpeker selv at "Et spesialemnene som skal sørge for faglig fordypning av studenter på sitt siste år på jusstudiet må innrettes på et annet vis enn et EVU-emne som skal tilby spesialisering for ferdigutdannede jurister som forutsetningsvis allerede har tilegnet seg de ferdigheter som læringsutbyttebeskrivelsen for masterstudiet legger opp til."

4.5. Ressursbruk

Under dette punktet ønsker vi å ta opp noe som allerede i dag er en stor utfordring, nemlig tilgjengelige administrative ressurser på spesialemnene. En heving av det faglige nivået ved de tiltak som er presentert i innstillingen vil nødvendigvis og forutsette en ganske betydelig økning i administrative ressurser. Kapasiteten er for lengst sprengt og preget av et tidvis uholdbart stort press på de involverte i studieseksjonen.

Først vil vi gjerne ta for oss enkelte av arbeidsgruppens konkrete forslag:

"Arbeidsgruppens forslag om større fordypningsemner vil imidlertid ha som en gunstig sidevirkning at det samlede antall eksamener som må avvikles og sensureres på femte studieår kan reduseres merkbart" (s. 13).

Man bør merke seg her at antallet eksamener på 3. året samtidig økes, og det vil fortsatt være nødvendig med et bredt tilbud av engelske emner, tilsvarende det vi har i dag. Administrativt vil to ulike eksamensvarianter (en på 3. året og en på 5. året) på ett og samme valg-/spesialemnene i seg selv bety økt arbeidsmengde ved eksamens- og sensuravvikling, da de administrative prosessene i mange tilfeller vil dobles. Det vil potensielt også være behov for ulike oppgavesett på de to nivåene. Arbeidsgruppen foreslår også at det innføres lengre obligatoriske skriftlige arbeider på alle fordypningsemnene, noe som vil bidra til å øke antallet oppgaver tilsvarende det som reduseres ved halvering av antall eksamener. Det er også flere administrative prosesser knyttet til obligatoriske oppgaver enn hva som kreves i forbindelse med eksamensoppgaver mht saksbehandling.

Arbeidsgruppen argumenterer for at de emneansvarlige bør få «betydelig frihet til å utarbeide egnede prøvingsformer" (s. 6). Samtidig foreslår arbeidsgruppen å omfordele ressurser fra prøving til undervisning, noe som ikke samsvarer med denne oppfordringen. Man har i de senere år forsøkt å rydde opp i prøvingsformene i dagens spesialemnene for å unngå for mange ulike varianter, noe som er svært tungt å administrere. Frie tøyler når det gjelder prøvingsformer vil reversere innsatsen som er lagt ned på dette området.

Det er veldig positivt at man ønsker økte undervisningsressurser og at dette skal komme både spesial- og fordypningsemner til gode. Man må samtidig ikke undervurdere behovet for og viktigheten av tilstrekkelige administrative ressurser for å matche dette løftet.

Som allerede nevnt er det svært krevende å administrere spesialemnene.

I dag er det 40 spesialemnener på til sammen 445 studiepoeng (26/280 høst og 14/165 vår). Det er fire til dels svært ulike studentgrupper på disse emnene; MAJUR, POSTMAJUR, INTL-JUS og JUSVALG. I de to sistnevnte gruppene har vi i tillegg nye studenter hvert semester som har et større behov for hjelp og veiledning.

I dag er det 28 emneansvarlige, enda flere undervisere og et stort sensorkorps. Undervisningen i emnene overlapper i stor grad gjennom hele semesteret. Flere emner har eksamen også i semester uten undervisning, og hvert semester avvikler man dermed mellom 25-30 eksamener over en treukersperiode, med påfølgende sensurperiode. Utbredt bruk av eksterne undervisningsressurser på disse emnene krever også mye ekstra av administrasjonen ift. oppfølging. Dette vil også være en konsekvens av økt bruk av prof. II'ere som er foreslått. I tillegg til drift av de ordinære emnene kommer også administrering av JUS325 Rettshjelp og JUS330-A-A/B Prosedyrekonkurranse.

Dette administreres nå av maks 3 halve stillinger, avhengig av tilgjengelige ressurser i studieseksjonen da én av de tre halve stillingene til enhver tid har vært bemannet midlertidig. Dette innebærer derfor jevnlig opplæring av nye personer, noe som stjeler fra tiden man har til å følge opp emnene. I flere perioder er disse emnene blitt administrert av kun to halve årsverk, som ved arbeidstopper medfører en enorm arbeidsbelastning.

Til sammenligning har 1.-4. studieår 60 studiepoeng ilt året. Disse er fordelt på mellom 3-5 emner som hver har separate undervisnings- og eksamensperioder, de driftes også av en større administrativ stillingsdel. Studieårene har én homogen studentgruppe som blir enklere å administrere for hvert år, helt frem til femte studieår, der de skal ta egne valg og derfor får nye problemstillinger. Så selv om det er flere studenter på hvert obligatoriske emne, så er det til sammen færre studenter på studieåret, dersom man regner med alle de ulike studentgruppene på spesialemnener. Ingen av de stordriftsfordelene som de andre studieårene nyter godt av vil gjelde på spesialemnener, hvor hver enkelt prosess i stedet mangedobles.

Når alt skal løftes, når hvert emne skal ha mer undervisning, når man ønsker å innføre lengre obligatoriske skriftlige arbeid med mulig kommentering/presentasjoner, når de emneansvarlige skal få prøve ut alternative pedagogiske løsninger, når det oppfordres til å utarbeide egne, egnede (og som en konsekvens ofte ulike) prøvingsformer, når det opprettes flere ulike emnetyper fordelt over to nivåer/studieår og det vil være snakk om å skille mellom enda flere ulike studentgrupper (MAJUR 3. år, MAJUR 5. år, INTL-JUS bachelornivå, INTL-JUS masternivå, JUSVALG med opptak til valgemenner og/eller spesialemnener, POSTMAJUR), så sier det seg selv at det også vil kreve ekstra administrative ressurser for å drifte dette på en forsvarlig måte, for å kunne oppnå det løftet alle ønsker. Erfaringsmessig ser vi for eksempel at det er betydelig mer administrativt krevende å drifte et emne med de elementer som er foreslått for fordypningsemnene (i det aktuelle tilfellet lengre skriftlig arbeid i form av gruppeoppgave og kommentering). Det vil i tillegg bli mer arbeid i forbindelse med oppmøteberegning mtp. den foreslåtte obligatoriske undervisningen på de samme emnene. Økningen i arbeidsmengden som følger av dette løftet kan altså ikke bøtes på kun ved å slå sammen enkelte av emnene.

Man må også være klar over at ønsket om en dynamisk spesialemneportefølje der "fakultetet på kort tid får på plass spesialemnener knyttet til aktuelle samfunnsutfordringer" (s. 26) vil kreve en god del administrativ oppfølging. Det samme vil gjelde den jevnlige «reakkrediteringen» av emnene som foreslås.

Når det gjelder innveksling, så har også antall innreisende studenter økt kraftig de siste årene uten at dette er reflektert i de administrative ressursene som er avsatt til oppfølging av internasjonale studenter.

6. Noen overordnede spørsmål om strukturen på femte studieår – helårslinje?

Vi er enige i at det vil være vanskelig og ressurskrevende å drifte en helårsmodell. I tillegg til de grunner som arbeidsgruppen nevner, vil det også være vanskelig å kombinere med innveksling, dersom undervisningen i spesialemnene skulle gå over hele året, siden kun et fåtall av innvekslingsstudenter er ved fakultetet ett helt studieår.

9.2. Fordypningsemner (20 studiepoeng)

Vil fordypningsemnene kun være norske, eller er det også tenkt å ha engelske fordypningsemner? Vil disse emnene være tilgjengelig i redusert versjon for internasjonale studenter på bachelornivå, og evt. 3.-årsstudenter (for eksempel som 10-poengsemner). Eller gjelder dette kun spesialemnene på 10 sp slik at fordypningsemnene dermed er forbeholdt studenter på masternivå?

Krav til skriftlig arbeid og kommentering/presentasjoner i alle fordypningsemner.

- Dette må være praktisk gjennomførbart 1) de skal ha undervisningsfri i skriveperioden og 2) man skal unngå overlapp med evt. obligatoriske oppgaver i spesialemner i samme semester.
- “Gjerne individuelle oppgaver til hver student.” Det skal være en relativt liten gruppe for at dette skal være gjennomførbart, spesielt med tanke på antall temaer det da vil være behov for hvert semester. I om. at arbeidskrav må fremgå av emnebeskrivelsen og denne ikke kan endres senere enn fire uker før kursstart, vil man ikke ha den nødvendige informasjonen om oppmeldte i tide til å gjøre evt. endringer ved behov.

9.3. Spesialemner (10 studiepoeng)

Vi er glade for at arbeidsgruppen ser behovet for også å prioritere spesialemnene mht oppgradering av ressurser og håper denne intensjonen “overlever” investeringen som er planlagt på fordypningsemnene.

Vi noterer oss at det i budsjett delen er foreslått 20 spesialemner. Det er imidlertid uklart hvor mange som er engelske, hvor mange er norske og hvor mange av disse som vil være 5-poengsemner (som foreslått på s. 28). Vi stiller også spørsmål ved hvorvidt det faktisk er behov for 5-poengsemner. I dag har vi kun ett (engelsk) emne på 5 sp, og vi kan ikke se at dette brukes utstrakt til det formål arbeidsgruppen nevner.

Arbeidsgruppen mener at det bør “være mulig å opprette/videreføre norskspråklige spesialemner på 10 studiepoeng på 5. studieår”. Dette kan potensielt bety en større reduksjon i tilbudet til de internasjonale studentene. I dag har vi 22 engelske emner fordelt på 10 høst og 12 vår. Det vil si at vi allerede reduserer tilbudet ved å kutte i det totale antall emner, en reduksjon som mulig kan bli enda større avhengig av hvor mange norske emner som videreføres.

Arbeidsgruppen nevner at det er “viktig at fakultetet har en attraktiv portefølje av engelskspråklige valgemner som er tilgjengelig for utenlandske studenter som ikke kvalifiserer til opptak til masteremner”. Samtidig understreker de at løsningen ift. emner med tilleggskrav som kun gjelder for masterstudentene kun er forsvarlig “så lenge den begrenses til emner som heller ikke de norske masterstudentene tidligere har hatt befatning med”. En ekstra begrensning av denne typen vil gjøre det enda mer utfordrende å ha nok engelske emner som kan tilbys til internasjonale studenter på bachelornivå. Det er derfor igjen et poeng å vurdere å tilby flere engelske emner på lavere nivå, og da spesielt på høstsemesteret.

Er det tatt stilling til om en student som har tatt et valgemne på 3. studieår skal få tilgang til å ta mastertillegget når hen kommer på 5. studieår, dersom studenten ønsker dette? Studenten vil allerede ha fått 10sp for valgemnet så det vil i så fall ikke være mulig å gi ytterligere studiepoeng for mastertillegget. Det bør tydeliggjøres for studentene at dersom de velger et valgemne på 3. studieår så vil de ikke ha mulighet til også å ta dette på 5. studieår som spesielemne(tillegg).

9.4. Unntak

Er det her vurdert hvor JUS330-A-A/B Prosedyrekonkurranse skal tilbys? Dette er i dag et 10+5-poengsemne som normalt tilbys på høsten til studenter på 3.-5. år, men hvor plasseringen kan variere avhengig av hvordan ESAs velger å organisere sin Moot Court Competition.

9.5 Kort om valgemner på 3. studieår

Når det gjelder de semiobligatoriske emner på 3. året så forstår vi dette som emner som man mener at et tilstrekkelig antall studenter bør ha som del av utdanningen sin, men som ikke ALLE trenger å ta (unntak ved utveksling). Må alle velge ETT av disse semiobligatoriske emnene, i tillegg til et engelsk emne? Vil det i stedet være en mulighet til å velge TO engelske valgemner? I innstillingen for 3. studieår heter det "målsettingen med disse valgemnene er å gi studenter på bachelornivå mulighet til å stifte bekjentskap med ett nytt rettsområde som de synes virker interessant, og som de ikke alt har møtt på tidligere på studiet." Denne målsettingen vil jo også klart kunne oppfylles av enkelte engelske emner. Er det mulighet for at noen av de "semiobligatoriske" emnene kan undervises på engelsk? F.eks. det potensielle emnet i informasjons- og personvernrett?

9.6. Reakkreditering av emner

Vi er positive til et tilsvarende akkrediteringssystem som det som praktiseres ved UiO. Det er viktig at man har en jevnlig gjennomgang og at det stilles krav til emnene og de involverte, men det bør heller ikke bli altfor dynamisk. Emnene trenger en viss innkjøringsperiode før man vet om det er "liv laga", og det er ressurskrevende å starte opp nye emner, både faglig og administrativt.

10. Innpassing av emner tatt ved annen institusjon – utveksling mv.

I dag velger en del av studentene våre å ta spesielemner ved UiO eller UiT istedenfor ved UiB, og siden søke godskriving av disse i mastergraden i rettsvitenskap. Selv om et av formålene med omleggingen av 5. studieår er å beholde studentene i Bergen på 5. studieår, vil det i fortsettelsen det likevel være studenter som heller ønsker å avlegge spesielemner ved UiO eller UiT, fordi de har et annet emnetilbud enn vi har. Det har også hele tiden vært en felles forståelse mellom de tre fakultetene at spesielemnene på 5. studieår skal kunne tas på tvers av institusjonene. Dette for å sikre at det totale emnetilbudet blir bredere enn det som kan tilbys ved en institusjon alene og videre for å sikre at «smale», men likevel samfunnsnyttige emner ikke trenger å tilbys ved alle de tre institusjonene. Når det i ny ordning er forslag om at det skal stilles krav om ett spesielemne og ett fordypningsemne, vil dette da påvirke muligheten for godskriving av emner fra andre norske studiesteder?

Spørsmålet er om kravet om 10+20 (altså et spesielemne på 10 studiepoeng og et fordypningsemne på 20 studiepoeng) skal gjelde også ved godskriving fra andre norske institusjoner, eller om det blir som ved godskriving fra utveksling; at det ikke er krav om størrelse på emnene.

På s. 34 i innstillingen framgår om kriteriene for å godkjenne utvekslingsemner i stedet for fordypnings- og spesielemner på 5. studieår:

Arbeidsgruppen mener av den grunn at utveksling av emner på femte studieår bare skal kunne gjøres dersom emnet som tas ved annen institusjon er på masternivå eller tilsvarende. Vi foreslår følgende disse kriteriene:

- *Ethvert emne som faller innenfor rettsvitenskap i vid forstand og som er på MA-nivå eller tilsvarende kan godkjennes i stedet for fordypningsemne og spesialeemne på femte studieår*

Det kan diskuteres om den omleggingen arbeidsgruppen har foreslått når den går inn for at emner på fakultetet skal bestå av ett større emne på 20 studiepoeng skal speiles i utvekslingskravene på den måten at det stilles krav om at ett av emnene som tas ute er et slikt større emne. Et slikt krav vil imidlertid gjøre det vanskelig å finne gode utvekslingsmuligheter, og i en del land med tradisjon for å gi mange små emner i en mastergrad, vil det kunne stoppe utvekslingsmulighetene helt.

Bør samme krav gjelde dersom en student tar spesialeemner ved et annet lærested i Norge (f.eks. 3 spesialeemner à 10 studiepoeng) og søker om godskriving av disse? Dersom en student tar et emne ved f.eks. UiO som har faglig overlapp med et fordypningsemne i Bergen, eller et emne med et faglig tema som ikke tilbys i Bergen, bør det overveies om det skal være mulig å få godskrevet emnet. Eller skal dette i praksis blir vanskelig å gjennomføre, siden det i de nye fordypningsemnene legges opp til at disse blant annet bør ha obligatorisk undervisning og krav til et større skriftlig arbeid.

Det må tydeliggjøres på et så tidlig tidspunkt som mulig om studentene blir avskåret fra å velge fordypningsemner dersom de har tatt et valgemne innenfor samme emnekategori (for eksempel arbeidsrett) fra et annet lærested eller på lavere nivå. Dersom det blir aktuelt å avkorte fordypningsemnet i studiepoeng, kan vi da si at studenten har oppnådd kombinasjonen 20+10 likevel?

Som nevnt i innstillingen tilbyr også UiO valgemner på bachelornivå. Det vil komme spørsmål fra studenter om de kan velge blant valgemnene ved UiO i tillegg til valgemnene ved UiB. Kan emner fra UiO godskrives istedenfor de «semiobligatoriske» og/eller engelske emnene som er del av 3. studieår?

12.1. Behovet for økt ressursbruk på femte studieår

Dette er allerede dekket ganske utfyllende tidligere, men vi vil gjerne legge til noen kommentarer til enkelte av de konkrete forslagene arbeidsgruppen kommer med under dette punktet.

Arbeidsgruppen legger til grunn at hvert kull består av 350 studenter, mens det bemerkes at dette er for høyt hva gjelder fordypnings- og spesialeemner siden man "mister" studenter til utveksling. Er det da tatt i betraktning at studenttallet samtidig vil øke med innvekslingsstudenter? De siste årene er det flere som kommer inn enn som reiser ut. Selv om flere av disse fremover vil komme på 3. året så vil vel alle spesialeemnene (både bachelorvariant og mastervariant) på høstsemesteret ligge innenfor 5. årets budsjett, siden 3. året ikke har valgemner på høsten.

Videre sier arbeidsgruppen at "I det totale regnestykket for spesialeemnene må det også tas i betraktning at vi foreslår at undervisningen langt på vei kan gå parallelt med undervisning som tilbys i emner på 3. studieår og også innreisende studenter kan ta én av de to variantene" (s. 38). Dette stemmer imidlertid kun for vårsemesteret.

Dette gjentas i pkt. **12.5. Valgemner tredje studieår** hvor det fremsettes at de engelske valgemnene ikke vil medføre større tilleggskostnader siden undervisningen bør kunne være felles for studenter på tredje og femte studieår. Igjen så gjelder dette kun emnene som går på våren. Det tilbakevendende spørsmålet er emnene på høstsemesteret hvor man ikke har mulighet til å bare bygge på allerede tilgjengelige emner på lavere nivå.

Angående pkt. **12.6. Utveksling** hvor det fremsettes at "Utveksling har også en "kostnadsside", i form av tapt studiepoengsproduksjon", så bør det imidlertid også nevnes her at dette balanseres av innveksling siden internasjonale studenter produserer (minst) like mange studiepoeng som vi "taper". I tillegg mottar fakultetet hodepenger for hver student vi mottar.

Hovedpoengene over kan kort oppsummeres i to overordnede punkter:

- Det er avgjørende at det sørges for at det er nok administrative ressurser tilgjengelig for å kunne drifte et veldig sammensatt og samtidig fragmentert emnetilbud på 3. og 5. studieår med flere ulike studentgrupper og valgmuligheter, for å realisere det løftet som fakultetet ønsker og ser for seg.
- I arbeidet fremover er det viktig å avklare hvor mange emner vi trenger, hvor mange spesialemer må vi "justere ned" på høstsemesteret og hvor mange valgemner må vi "justere opp" på vårsemesteret, for å oppnå riktig fordeling av emner på begge språk og på begge nivåer i de fire aktuelle semestrene.